

Лист випускника кафедри Юрія Стржемечного

До ХПІ на фізтех я потрапив майже випадково, хоча в цій випадковості була значна частка наперед визначеного. Відтоді я жодного разу не засумнівався у правильності свого вибору. А тепер дедалі більше розумію, наскільки щасливими й важливими були мої студентські роки.

Пригадую себе, сором'язливого абітурієнта, який подає документи на фізтех. Несподівано мене заскочує питання, на яку спеціалізацію з трьох — металофізику, кріогенку чи електрофізику — я хочу записатися. У приймальній комісії сидить поважного й переконливого вигляду дядько-викладач (як згодом виявилось — Георгій Григорович Жунь) і каже: «Чого Ви замислилися, молодий чоловіче? Записуйтеся на кріогенку — не пошкодуєте». І що ви думаєте — він мав рацію: не пошкодував і досі не шкодую.

А потім почалися роки навчання в політеху, сповнені радощів і турбот. На свій подив я виявив, що відвідування занять із фізики було не менш приємним проведенням часу, ніж спілкування з друзями й подругами. Досі в мені живе захоплення від лекцій-симфоній дещо загадкового Юрія Генріховича Гуревича, балад про надпровідність легендарного Ігоря Михайловича Дмитренка, філігранності чарівної Олени Іванівни Рогачової, феноменальної логіки Володимира Петровича Галайка. По крихті формували мене як фізика такі обдаровані педагоги й висококласні вчені, як Фрідріх Гершонович Басс, Анатолій Іларіонович Звягін, Анатолій Тарасович Пугачов, Леонід Захарович Лубяний, Олександр Іванович Ільїнський, Анатолій Георгійович Равлик, Володимир Миколайович Кухаренко, Леонід Сергійович Кукушкін.

Кріогенка дала мені безпосередній доступ до ФТІНТ, про який я знав не з чужих слів: робота батьків, їхні співробітники, друзі, табір відпочинку та багато іншого були безпосередньо пов'язані з Інститутом низьких температур. І тепер я сам — офіційно — мав можливість входити й виходити, а що важливіше, практично необмежено обирати тематику дипломного проекту. Це захоплювало. Мені довелося спробувати кілька напрямів, доки я не знайшов те, що здавалося найпривабливішим, — теорію нелінійних явищ у магнетизмі. Моїм керівником став Андрій Євгенович Боровик. І вже за кілька років після диплома я захистив під його керівництвом дисертацію кандидата фізико-математичних наук.

Це був переломний для нашого суспільства час, багато що змінювалося дуже швидко й у вельми несподіваний бік. Залізна завіса впала «всерйоз і надовго», і в мене з'явилася дуже приваблива можливість, на той час нова для харківської молоді, спробувати свої сили в Америці. Я зробив ще один вибір у своєму житті, про який також ніколи не шкодував, хоча в Америці довелося багато через що пройти. Я здобув ступінь доктора філософії в CUNY — The City University of New York. Займався дифузією полімерів. Потім працював в OSU (Ohio State University) Center for Materials Research над дослідженням дефектів у напівпровідниках. І, нарешті, отримав посаду професора в Техасі.

Нині я накопичив достатньо досвіду, щоб поділитися ним із вами у формі побажань. Я висловлю кілька банальних думок, але спробуйте, будь ласка, до них дослухатися.

Друзі, будьте допитливими й не лінуйтеся вчитися. Вчіться вчитися. Спробуйте перетворити навчання — хоча б частково — на задоволення. Будь ласка, пам'ятайте, що ваші знання й досвід — це той капітал, якого у вас ніхто не зможе відібрати. Якщо захочете продовжувати свій шлях у науку, добре вивчіть англійську мову. Без неї сучасному активному фізику робити нічого. Пам'ятайте, що глобалізація науки прискорюється так само, як прискорюється й сама наука. Безповоротно стираються межі між галузями науки загалом і фізики зокрема. Інформація стає складовою частиною матерії.

Чи був мій вибір «кріогенки» усвідомленим? І так, і ні. Чи вважаю я цей вибір правильним зараз? Безперечно! Сьогодні настав час вашого вибору. Бажаю успіху!

Юрій М. Стржемечний

випускник кафедри технічної кріофізики 1988 р.

Dr. Yuri M. Strzhemechny,
Center for Materials Research, the Ohio State University
205 Drees Laboratory
2015 Neil Avenue Columbus, OH, 43210-1272
U.S.A.